

รับมือกับ Fake News อย่างไร ในช่วงวิกฤตไวรัส COVID-19 ระบาด

จิรวัดน์ ศรีภูมิภักดิ์

ในช่วงวิกฤตการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) สิ่งหนึ่งที่ทุกคนต้องติดตามคือข้อมูลข่าวสารจากหลากหลายช่องทางทั้งสื่อออนไลน์ สื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งก็มีทั้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริง และอีกส่วนคือข้อมูลข่าวสารปลอม (Fake News) ซึ่งตัว Fake News เองนั้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. ข่าวลือหรือเรื่องลวงโลก

2. Disinformation คือสารสนเทศไม่จริงที่มีผู้จงใจปล่อยออกมาเพื่อหลอกลวงผู้คน

โดยทั้งคู่มุ่งจุดประสงค์เพื่อ โน้มน้าว ชักจูง โฆษณาชวนเชื่อ เนื้อหามุ่งโจมตีฝ่ายตรงข้าม สร้างความแตกแยกชิงชัง ความเข้าใจผิดต่าง ๆ ส่วน Misinformation ซึ่งหมายถึงสารสนเทศที่ไม่ถูกต้องโดยมาจากความผิดพลาดโดยไม่ตั้งใจ ไม่ถือเป็น Fake News

การทำงานของ Fake News สามารถจะยกตัวอย่างให้เข้าใจได้ง่ายด้วยเหตุการณ์สมมติ ดังภาพต่อไปนี้

ที่มา <https://news.kaidee.com/lifestyle/fake-news-2020/>

โดยวิธีการรับมือนักศึกษาสามารถนำไปปรับใช้ได้ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. สังเกต

- ❖ สังเกตหัวข้อข่าว เรียกร้องความสนใจด้วยการเน้นตัวหน้าบนข้อความ และ ใช้เครื่องหมายตกใจ ! มีการใช้คำพูดที่หวือหวา รุนแรง
- ❖ สังเกต URL ของลิงก์ข่าว เนื่องจาก URL ของลิงก์ข่าวที่เราอ่านอาจโดนตั้งให้คล้ายกับ URL ของแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือ ยกตัวอย่างเช่น www.stou.ot.th ซึ่งของจริงคือ www.stou.ac.th
- ❖ สังเกตสิ่งที่ผิดปกติ มักเขียนผิด สะกดผิด วางรูปแบบไม่สวยงาม ไม่สมบูรณ์ ดูเหมือนมือสมัครเล่น
- ❖ สังเกตรูปภาพ รูปภาพไม่สอดคล้องกับบริบทของข่าว หรือ รูปภาพของเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นจริงเมื่อในอดีต สามารถเจาะดูประวัติภาพ โดยใช้เครื่องมือค้นหาภาพย้อนหลัง เช่น TinEye

2. ตรวจสอบ

- ❖ ตรวจสอบแหล่งที่มา ตรวจสอบดูให้แน่ใจว่า แหล่งที่มา มาจากแหล่งที่น่าเชื่อถือหรือไม่
- ❖ ตรวจสอบหลักฐานในแหล่งที่มา ตรวจสอบแหล่งข้อมูลของผู้เขียนข่าวว่ามีหลักฐาน หรือ ความน่าเชื่อถือจากผู้เชี่ยวชาญที่มีชื่อเสียงมารองรับ สนับสนุนหรือไม่
- ❖ ตรวจสอบรายงานข่าวจากที่อื่นๆ ควบคู่ไปด้วย ถ้ามีการรายงานข่าวเดียวกันจากหลายแหล่งข่าวที่คุณเชื่อถือได้ มีความเป็นไปได้ที่ข่าวดังกล่าวจะเป็นข่าวจริง

สำหรับนักศึกษา มสธ. ในช่วงวิกฤตการณ์นี้ ขอให้นักศึกษาทุกท่านรับข้อมูลข่าวสารเรื่องการเรียนรู้การสอนผ่านทาง www.stou.ac.th หรือ <http://oes.stou.ac.th> เราจะผ่านวิกฤตนี้ไปด้วยกัน

“เรียนกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชปลอดภัยจาก COVID-19”